

ANALIZA CONSUMULUI DE STUPEFIANTE ÎN CONDIȚII DE STAȚIONAR

Stela Adauji, Mihail Brumărel, Elena Chițan, Snejana Roiba

Catedra Farmacie Socială „Vasile Procopișin”, USMF „Nicolae Testemițanu”

Abstract

Analysis of narcotic medicines consumption in hospital settings

During studied period the following narcotics had been used: Promedol 2% 1 ml, Omnopon 2% 1 ml, Fentanyl 0,005% 2 ml, Morphine hydrochloride 1% 1 ml. Total narcotic's consumption data shows a slight increase of use by 4,4% in 2010 compared to 2009, while in 2011 it was noticed an increase of 10,6%, although the number of patients decreased.

Rezumat

Analiza consumului de stupefiante în condiții de staționar în perioada 2009-2011 denotă că au fost utilizate stupefiantele: Promedol 2% 1 ml, Omnopon 2% 1 ml, Fentanil 0,005% 2 ml, Hidroclorid de morfina 1% 1 ml, fiind constată o creștere neesențială a utilizării cu 4,4% în anul 2010 față de 2009, pe când în 2011 s-a constatat o creștere cu 10,6%, cu toate că numărul pacienților s-a micșorat.

Actualitatea

Actualitatea temei de cercetare este determinată de faptul că, în ultimii ani, problema majoră care-și menține tendințele de influență negativă atât asupra situației infracționale, cât și sănătății publice rămâne traficul ilicit și consumul abuziv de droguri. Cunoașterea situației naționale și internaționale în domeniul drogurilor este necesară pentru a putea evalua cât mai exact poziția care o ocupă Republica Moldova în contextul global al fenomenului drogurilor și a dimensiona activitățile necesare de prevenire a consumului și combaterii traficului de droguri.

O dată cu dezvoltarea tehnico-științifică crește și necesitatea elaborării și implementării unor metode moderne de eliberare și evidență a medicamentelor supuse evidenței cantitative în instituțiile medico-sanitare, deoarece cele actuale nu corespund nivelului de dezvoltare.

Obiectivele

Scopul lucrării a fost evidențierea lacunelor privind circulația substanțelor psihotrope în instituțiile medico-sanitare de staționar din Republica Moldova atât sub aspect teoretic, cât și practic a legislației în domeniu.

În vederea atingerii scopului trasat au fost stabilite următoarele **obiective**:

- ✓ analiza complexă a problemelor de reglementare a circulației și evidenței substanțelor psihotrope de către legislația internațională și națională;
- ✓ analiza utilizării stupefiantelor în instituțiile medicale pentru perioada 2009-2011 comparativ cu normativele de utilizare în vigoare;
- ✓ evidențierea definițiilor din tratatele internaționale și literatura de specialitate pentru stupefiante și psihotrope
- ✓ petrecerea analizei comparative a aspectului juridic aplicat stupefiantelor și substanțelor psihotrope în lumina convențiilor internaționale și altor țări europene;

Material și metode

Pentru realizarea obiectivului drept suport au servit datele din arhivă privind spitalizarea pacienților în 5 instituții medicale din municipiul Chișinău în perioada 2009-2011, precum și datele privind consumul de stupefiante și psihotrope în această perioadă în instituțiile medicale analizate. Pentru prelucrarea datelor am folosit metode matematice și statistice utilizând pachetul de program Excell.

Rezultate și discuții

Noțiunea de substanțe narcotice (drog, stupefiante) este definită aplicând diverse criteriile

medical, social, fizic și juridic.

Criteriul medical. Abuzul de substanțe narcotice și psihotrope este o boală care deformează simțurile și distruge voința. Primele doze de droguri produc senzații de euforie, de calmare, de tranchilizare sau de iritare (de agitație), datorită cărora ia naștere dorința de trăire a simțului de rețrăit, cauzat de folosirea acestor substanțe. Inițial, doza primită stârnește o reacție de apărare a organismului (vomă), explicată prin acțiunea ei toxică. Prin folosirea regulată a drogurilor reacția de apărare devine mai slabă. Apare atât dependența psihică față de drog, cât și cea fizică [3, 4].

Criteriul social. Se reduce la rezultatul unui consum îndelungat de droguri obținând o însemnătate socială. La prevederea criteriului social, prin care este dispus drogul, se cer elucidate și calitățile personalității narcomanului, întrucât nu toți oamenii care au încercat influența drogurilor le folosesc excesiv.

Criteriul fizic. Drogurile au proveniență diferită, ce se prezintă prin criteriul fizic, fiind reflect prin faptul că ele constituie obiecte ale lumii materiale, dispun de formulă chimică și formă de existență.

Criteriul juridic este reflectat în faptul că substanțele ce influențează asupra sistemului nervos central pot fi recunoscute ca atare doar prin includerea lor în legislație. Categoria acestor substanțe fac obiectul Convenției ONU din 1961 privind substanțele stupefiante [8], al Convenției ONU din 1971 privind substanțele psihotrope [6], al Convenția ONU contra traficului de stupefiante și substanțe psihotrope din 1988 [7], de asemenea Lega Republicii Moldova [9] în materie de droguri, pot fi recunoscute, considerate și denumite droguri. Prin adoptarea Convenției din 1988 contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, ONU a reorganizat în mod decisiv politica în materie, tocmai pentru a putea face față cu succes noilor și tot mai multor aspecte legate de traficul și consumul de droguri. Produsele chimice utilizate la obținerea ilegală a drogurilor sunt selectate în funcție de proprietățile care le au în calitate de precursor, coreactiv, agent oxidant, solvent, acid și bază de sare [1, 2].

Lista substanțelor narcotice în legislația penală a Republicii Moldova este determinată de Legea nr. 382-XIV din 06.05.1999 „Cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor” [9].

Astăzi în lume peste 220 milioane de persoane sunt dependente de droguri. Ținând cont că o persoană dependentă afectează alte 5 persoane, se poate concluziona că unul din 6 locuitori ai planetei este afectat de flagelul drogurilor. Consumul de droguri, modelele și tendințele lui în populația generală sunt măsurate în cadrul studiilor populaționale pe un eșantion reprezentativ național. La data de 1 ianuarie 2011, pe malul drept al râului Nistru, în baza de date a IMSP Dispensarul Republican de Narcologie erau înregistrați oficial 8390 consumatori de droguri. În decursul anului 2010, în baza de date au fost înregistrate 1304 cazuri noi de consum de droguri (fig. 1) [5].

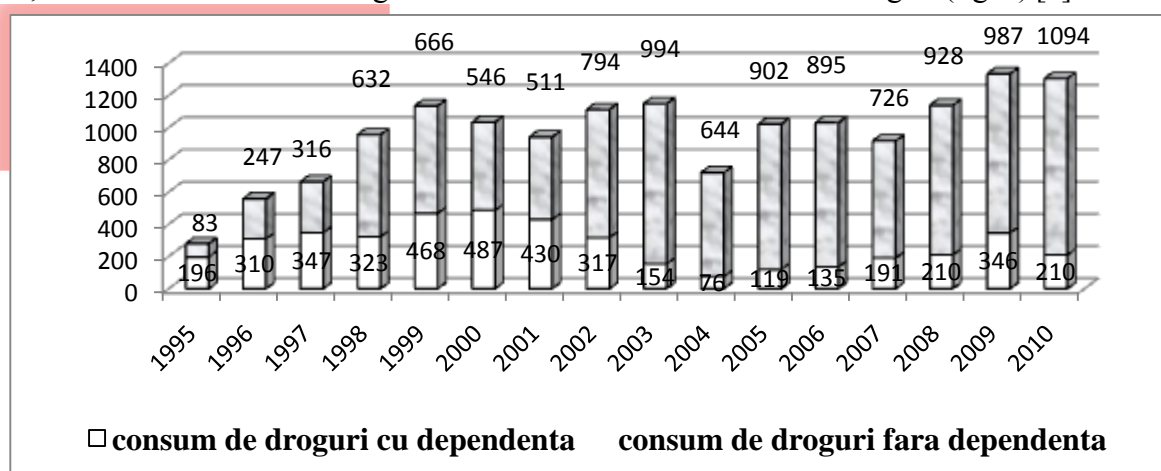

Figura 1. Distribuția cazurilor noi înregistrate de consum de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 1995-2010

Pe piața farmaceutică a Republicii Moldova sunt autorizate 70 denumiri comerciale, iar DCI lor fiind de 20 poziții. Diazepamul este prezent pe piața farmaceutică sub o multitudine de denumiri comerciale (8 poziții), Tramadolul este prezent sub 13 denumiri comerciale (fig. 2). Printre principalii exportatori ai acestor medicamente se află Ucraina cu 12 poziții (17,14%), Indica cu 6 preparate (8,57%), Slovacia, România, Letonia, Cipru cu câte 5 denumiri, ceea ce constituie 7,15%.

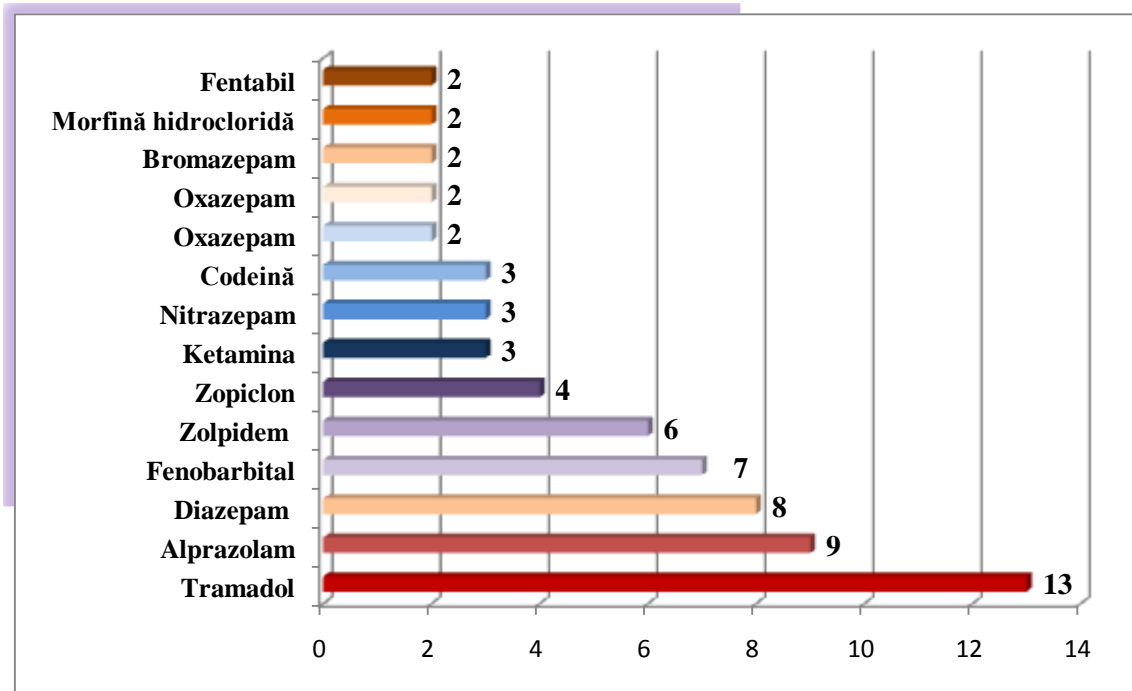

Figura 2. Denumiri comerciale a unor medicamente psihotrope înregistrate în Republica

Pentru realizarea scopul trasat au fost analizate documentele ce țin de evidența cantitativă a circulației stupefiantelor și psihotropelor, precum și s-a calculat numărul de pacienți externați în 5 instituții medico-sanitare din municipiul Chișinău: Spitalul Clinic Republican; Institutul Oncologic; Spitalul "Sfânta Treime"; Spitalul "Sf. Arhanghel Mihail"; Centrul Național Științifico-practic de Medicină Urgentă (tab. 1).

Tabelul 1. Numărul pacienților externați în perioada 2009-2011

Denumirea Instituției medico-sanitare publice	Pacienți externați			
	2009	2010	2011	Total
Spitalul Clinic Republican	24391	26146	27580	78117
Institutul Oncologic	22888	25004	23784	71676
Spitalul "Sfânta Treime"	23328	24236	24039	71603
Spitalul "Sf. Arhanghel Mihail"	22322	23284	23218	68824
CN Științifico-practic Medicină de Urgență	24130	24712	23079	71921
Total	117059	123382	121700	362141

Au fost evidențiate următoarele medicamente stupefiante utilizate în aceste 5 instituții medicale: Hidroclorid de morfină 1%, 1 ml (fiole); Omnopon 1%, 1 ml (fiole); Promedol 2%, 1 ml (fiole); Fentanil 0,005%, 2 ml (fiole). Pe durata anilor 2009-2011 se observa o creștere în utilizarea acestor medicamente. Cel mai mare consum a preparatelor stupefiante se atestă în anul

2011 la spitalul Clinic Republican și Institutul Oncologic (fig. 3).

Au fost depistate și unele încălcări a prevederilor ordinului MS RM nr. 71 din 03.03.1999 ”Cu privire la păstrarea, evidența și eliberarea produselor și substanțelor stupefiante, toxice și psihotrope”. Ceea ce tine de REGISTRUL de evidență a medicamentelor și substanțelor toxice, stupefiante și psihotrope în secții și cabinete (Aprobat prin ordinul MS RM Nr. 71 din 03.03.1999, Anexa 4.1) din discuții cu personalul responsabil de recepționarea medicamentelor din farmacie pentru pacienții spitalizați de cele mai multe ori nici nu a auzit de așa registre. În locurile de păstrare și la posturile de gardă ale medicilor și asistentelor medicale lipsesc tabelele cu indicația dozelor maxime unice și pentru 24 ore și nici tabelele cu lista antidoturilor în caz de intoxicație cu substanțe stupefiante și psihotrope în conformitate cu prevederile ordinul nominalizat.

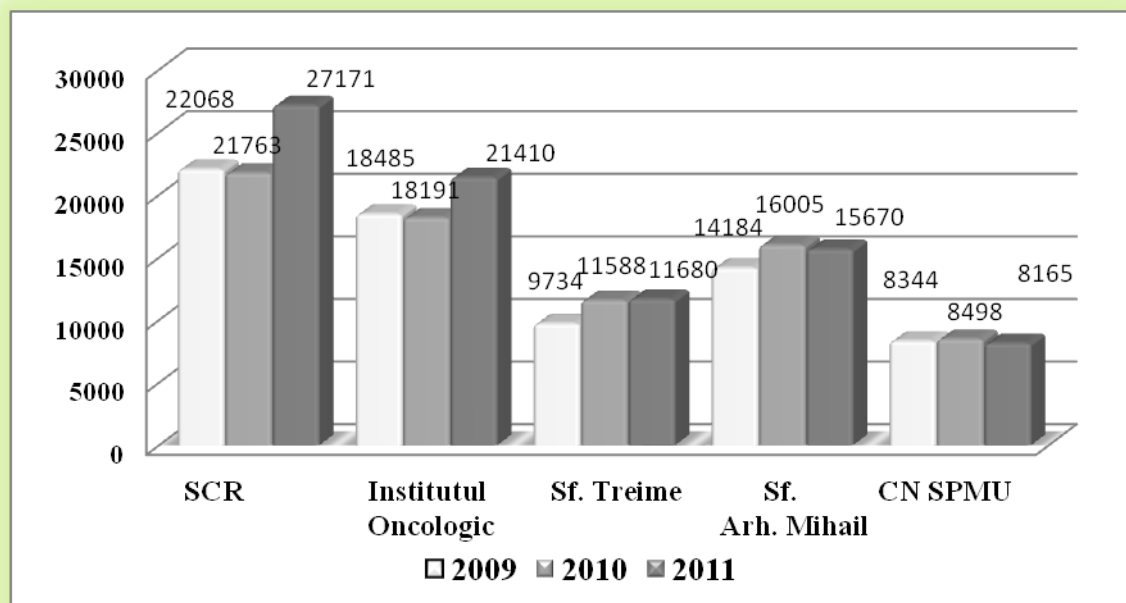

Figura 3. Utilizarea stupefiantelor în staționar pentru 2009-2011

Pentru a stabili nivelul de cunoaștere a consecințelor utilizării medicamentelor stupefiante și psihotrope în rândurile populației s-a efectuat anchetarea a 100 vizitatori în farmaciile comunitare, care solicitau aceste medicamente. Astfel 70% din intervievați au susținut că folosesc aceste preparate de mult timp și doar 2% – pentru prima dată. Însă doar 12% din cei anchetați cunosc consecințele utilizării acestor medicamente, însă procentul înalt de 88% de necunoaștere a consecințelor utilizării este explicat prin faptul că doar 33% au confirmat prescrierea lor de către medic. Ulterior pacienții fiind întrebați cine le-a oferit informația despre acțiunea preparatului au răspuns diferit, astfel încât 35% fiind informați de către medic și respectiv 35% de farmacist. 41% din vizitatorii intervievați, privitor la accesul acestor preparate fără rețeta au susținut că sunt ușor disponibile și doar 18% au susținut că nu sunt accesibile fără rețetă. Medicamentele stupefiante utilizate pentru tratamentul pacienților în condiții de ambulatoriu sunt eliberate din farmaciile comunitare gratuit, costul cărora se compensează fie din sursele Programelor naționale, fie de Compania Națională de Asigurări în Medicină. Rezultatele obținute în urma acestui sondaj ne permit să conchidem că nu se respecte legislația privind circulația acestor substanțe pe teritoriul Republicii Moldova, atât la etapa de prescriere, precum și eliberare.

Concluzii

Sinteza complexă a aspectului legislativ în domeniul stupefiantelor și psihotropelor la nivel internațional și național a permis evidențierea evoluției legislației și importanța ei în combaterea

consumului ilicit de aceste preparate.

Analiza Nomenclatorului de Stat al Medicamentelor a permis stabilirea nomenclaturii medicamente stupefiante și psihotrope înregistrate în Republica Moldova la 01.05.2012, fiind evidențiați principalii importatori de aceste medicamente la noi în țară.

Au fost intervievați 100 de vizitatori ai farmaciei, fiind stabilit accesul destul de înalt pentru aceste medicamente și nivelul scăzut de cunoaștere a consecințelor în urma administrării lor. S-a determinat consumul total de stupefiante în 5 Instituții medico-sanitare din municipiul Chișinău pentru perioada 2009-2011, cel mai mare fiind înregistrat în 2010. De rând cu aceasta au fost depistate un șir de încălcări ce țin de nerespectarea cerințelor actelor legislative în vigoare.

Este necesar de consolidat cadrul juridic cu privire la controlul asupra drogurilor și abuzului de ele pentru diminuarea fenomenului de trafic și consum ilicit de droguri și preparate psihotrope și sporirea nivelului de conștientizare a problemei drogurilor și pericolelor pentru sănătate în urma consumului abuziv printre tineri.

Bibliografie

1. Ardelean H. Droguri și toxicomani.- Oradea: Editura Europrint, 2001, p. 380.
2. Bercheșan V., Pletea C „Drogurile și traficanții de droguri”- Pitești: Ed. Paralela 45, 1998, p. 58-59.
3. Caballero F. Droit de la drogue.- Paris: Ed. Sallo, 1989, p. 180.
4. Chipea Floare, Sociologia comportamentului infracțional, Editura Isogep-Euxin, București, 1997, p.45.
5. Consumul și traficul ilicit de droguri în Republica Moldova în anul 2010 // Raport anual. Observatorul Național pentru Droguri, Chișinău 2011, 78 p.
6. Convenția asupra substanțelor psihotrope, adoptată la Viena la 21.02.1971//Tratate internaționale, vol. 8.-Chișinău: Ed. Moldpres, 1999, p. 215.
7. Convenția ONU contra traficului de stupefiante și substanțe psihotrope, adoptată la Geneva la 8 decembrie 1988, M/O, Volumul 8, Chișinău, 1999, p. 215-247.
8. Convenția unică asupra stupefiantelor – 1961.
9. Lege nr. 382-XIV din 06.05.1999 cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor.

EVALUAREA PRESCRIERII MEDICAMENTELOR ANTIHIPERTENSIVE COMPENSATE LA NIVEL RAIONAL

Anatolie Peschin, Zinaida Bezverhni

Catedra Farmacia Socială «Vasile Procopișin», USMF «Nicolae Testemițanu»

Summary

Evaluation of reimbursed antihypertensive medicines' prescribing at the district level

The level of influence of doctors' preferences on the sales of antihypertensive reimbursed medicines on pharmaceutical market of Vulcaneshti district has been studied. To determine the medicine's selection criteria, 10 health professionals (family doctors, neurologist etc) have been questioned. Also, the data regarding sales of antihypertensive reimbursed medicines in pharmacies in Vulcaneshti have been studied. It was shown, that health professionals' preferences significantly influence the structure of antihypertensive reimbursed medicines' sales, as well as pharmaceutical service availability in Vulcaneshti district.

Rezumat

A fost studiat nivelul influenței preferințelor medicilor la volumul livrărilor de medicamente antihipertensive compensate pe piața farmaceutică din raionul Vulcănești. Pentru aprecierea criteriilor de selecție a medicamentului a fost efectuat sondajul a 10 specialiști (medici